การใช้ดุลพินิจของศาลในการปล่อยชั่วคราวจำเลยในคดีอาญา: การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบกฎหมายไทย ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา*

JUDICIAL DISCRETION IN TEMPORARY RELEASE OF CRIMINAL DEFENDANTS: A COMPARATIVE LEGAL ANALYSIS OF THAILAND, JAPAN, AND THE UNITED STATES

สุเทพ กาวิละ[1] และ กาบแก้ว ปัญญาไทย[2]

Suthep Kavila[1] and Kabkaew Punyathai[2]

[1-2]วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

[1-2]Northern College, Thailand

Corresponding Author's Email: Kaewmishimo69@gmail.com

วันที่รับบทความ : 31 ตุลาคม 2568; วันแก้ไขบทความ 13 พฤศจิกายน 2568; วันตอบรับบทความ : 15 พฤศจิกายน 2568

Received 31 October 2025; Revised 13 November 2025; Accepted 15 November 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาหลักเกณฑ์และการใช้ดุลพินิจของศาลไทยในการปล่อยชั่วคราวจำเลยในคดีอาญา 2) เปรียบเทียบหลักการปล่อยชั่วคราวในระบบกฎหมายของญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา และ 3) เสนอแนวทางปรับปรุงมาตรา 108 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อให้การใช้ดุลพินิจของศาลไทยมีความโปร่งใส เป็นธรรม และเป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้ระเบียบวิธีการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) ประกอบด้วยการวิเคราะห์บทกฎหมายไทย ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา รวมถึงการศึกษาวรรณกรรมทางวิชาการ คำพิพากษาศาลฎีกา บทความ

Citation:

*สุเทพ กาวิละ และ กาบแก้ว ปัญญาไทย. (2568). การใช้ดุลพินิจของศาลในการปล่อยชั่วคราวจำเลยในคดีอาญา: การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบกฎหมายไทย ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 3(6), 980-995.

Suthep Kavila and Kabkaew Punyathai. (2025). Judicial Discretion In Temporary Release Of Criminal Defendants: A Comparative Legal Analysis Of Thailand, Japan, And The United States. Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(6), 980-995.;

DOI: https://doi.org/10.

Website: https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/

ทางวิชาการและกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยชั่วคราวในญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การใช้ดุลพินิจของศาลไทยในการปล่อยชั่วคราวยังคงอยู่บนพื้นฐานของหลักการทั่วไปที่ให้อำนาจศาลพิจารณาตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจากเหตุผล เช่น ความหนักเบาแห่งข้อหา ความน่าเชื่อถือของผู้ร้อง และความเสี่ยงที่จำเลยจะหลบหนีหรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน อย่างไรก็ตาม การขาดหลักเกณฑ์การประเมินเชิงโครงสร้างที่ชัดเจนทำให้เกิดความแตกต่างของคำสั่งศาลในแต่ละกรณี และอาจส่งผลต่อความเสมอภาคทางกฎหมาย

2. การเปรียบเทียบกับระบบกฎหมายของญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกาพบว่า ทั้งสองประเทศมีการวางกรอบการใช้ดุลพินิจของศาลไว้อย่างชัดเจน โดยญี่ปุ่นมีกระบวนการ “Hoshaku” ที่กำหนดเงื่อนไขการปล่อยชั่วคราวไว้อย่างละเอียด และให้อัยการมีบทบาทตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของศาล ส่วนสหรัฐอเมริกามีหลักการตาม Bail Reform Act of 1984 ที่ใช้กลไกการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) และบริการคุมประพฤติ (Pretrial Services) เพื่อประกอบการตัดสินใจปล่อยตัวชั่วคราว ซึ่งช่วยลดอคติส่วนบุคคลของผู้พิพากษาและเพิ่มความโปร่งใสในกระบวนการยุติธรรม

3. แม้ระบบกฎหมายไทยจะให้สิทธิแก่ผู้ต้องหาและจำเลยในการยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวตามมาตรา 108 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ในทางปฏิบัติ การใช้ดุลพินิจของศาลยังคงขาดหลักเกณฑ์ที่แน่นอนและไม่มีกลไกตรวจสอบที่เพียงพอ ซึ่งอาจนำไปสู่ความไม่เสมอภาคในการพิจารณา งานวิจัยจึงเสนอให้มีการ จัดตั้งระบบการสืบเสาะพฤติการณ์และการประเมินความเสี่ยงก่อนการปล่อยชั่วคราว รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์กลางในการใช้ดุลพินิจของศาล เพื่อให้การปล่อยชั่วคราวมีมาตรฐาน โปร่งใส และสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนสากล

คำสำคัญ: การปล่อยชั่วคราว, ดุลพินิจของศาล, คดีอาญา, การเปรียบเทียบกฎหมาย, ความโปร่งใสทางกระบวนการยุติธรรม

Abstract

This research aims to 1) examine the principles and judicial discretion of Thai courts in granting temporary release of criminal defendants; 2) compare the

legal frameworks governing temporary release in Japan and the United States; and 3) propose amendments to Section 108 of the Thai Criminal Procedure Code to ensure that judicial discretion in Thailand is transparent, fair, and standardized. The study employs a qualitative research methodology using documentary research, analyzing Thai legal provisions such as the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 (2017) and the Criminal Procedure Code, as well as academic literature, Supreme Court judgments, and comparative laws from Japan and the United States.

The research findings reveal that:

1. The exercise of judicial discretion by Thai courts in granting temporary release remains based on general principles that allow judges to consider factors such as the seriousness of the charge, the credibility of the applicant, and the likelihood of flight or interference with evidence. However, the absence of a clear structural framework for risk assessment results in inconsistent judicial decisions and potential inequality before the law.

2. In comparison, both Japan and the United States have established clearer frameworks governing judicial discretion. Japan's Hoshaku (bail) system specifies detailed conditions for temporary release and grants prosecutors a supervisory role, whereas the United States, under the Bail Reform Act of 1984, employs risk assessment tools and pretrial services to guide judicial decisions, reducing subjective bias and enhancing transparency within the justice process.

3. Although Thai law grants defendants the right to request temporary release under Section 108 of the Criminal Procedure Code, in practice, the lack of standardized criteria and effective oversight mechanisms has led to inconsistent and potentially inequitable outcomes. Therefore, this study proposes the establishment of a pre-release inquiry and structured risk assessment system, along with uniform judicial guidelines, to ensure transparency, consistency, and compliance with international human rights standards in the exercise of judicial discretion in Thailand.

Keywords: Temporary Release, Judicial Discretion, Criminal Procedure, Comparative Law, Judicial Transparency

บทนำ

การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นมาตรการสำคัญในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลภายใต้หลัก “สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์”(Presumption of Innocence) อันเป็นหลักการพื้นฐานของกระบวนการยุติธรรมสากลและได้รับการรับรองตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 29 วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “การจับและการคุมขังบุคคลจะกระทำได้เท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้หลบหนี และต้องกระทำตามวิธีการที่กำหนดโดยกฎหมาย” ซึ่งสอดคล้องกับ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) มาตรา 9 ที่รับรองสิทธิในการได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยมีเงื่อนไขอันเหมาะสม

อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติการใช้ดุลพินิจของศาลไทยในการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวยังคงอาศัยความเห็นส่วนบุคคลของผู้พิพากษาเป็นสำคัญ โดยมิได้มีหลักเกณฑ์หรือเครื่องมือเชิงโครงสร้างในการประเมินความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ ทำให้การวินิจฉัยในแต่ละคดีมีแนวโน้มแตกต่างกัน และก่อให้เกิดข้อวิจารณ์เกี่ยวกับความไม่เสมอภาคทางกฎหมาย รวมทั้งอาจกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม

ยิ่งไปกว่านั้น ในหลายกรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งมีฐานะทางเศรษฐกิจจำกัดไม่สามารถหาหลักทรัพย์เพื่อประกันตัวได้ จึงถูกคุมขังระหว่างพิจารณาคดี ทั้งที่ยังไม่มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิด ส่งผลให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสิทธิการปล่อยชั่วคราว ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับหลักการสิทธิมนุษยชนและหลักความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญ

ในทางตรงกันข้าม ระบบกฎหมายของประเทศที่มีกระบวนการยุติธรรมพัฒนาแล้ว เช่น ญี่ปุ่น และ สหรัฐอเมริกา มีการกำหนดหลักเกณฑ์และกระบวนการพิจารณาการปล่อยชั่วคราวอย่างชัดเจน ญี่ปุ่นใช้ระบบ “Hoshaku” ที่มีกฎหมายรองรับขั้นตอนเงื่อนไขและบทบาทของอัยการในการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของศาล ส่วนสหรัฐอเมริกามีกฎหมาย Bail Reform Act of 1984 ที่เน้นกลไกการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) และระบบ

บริการก่อนการพิจารณาคดี (Pretrial Services) ซึ่งช่วยลดอคติส่วนบุคคลของผู้พิพากษาและเพิ่มความโปร่งใสในการตัดสินใจ

ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้มีความสำคัญในเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติ เพราะมุ่งวิเคราะห์โครงสร้างของกฎหมายไทยว่าด้วยการปล่อยชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 และบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง เพื่อเปรียบเทียบกับแนวทางของประเทศญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา อันจะนำไปสู่ข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงระบบการใช้ดุลพินิจของศาลไทยให้มีความโปร่งใส มีมาตรฐานเดียวกัน และสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนสากล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์และแนวทางการใช้ดุลพินิจของศาลไทยในการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา ภายใต้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและแนวปฏิบัติของศาล

2. เพื่อเปรียบเทียบหลักการและแนวทางการปล่อยชั่วคราวในระบบกฎหมายของประเทศญี่ปุ่นและประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมุ่งเน้นถึงหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย กลไกการประเมินความเสี่ยง และกระบวนการใช้ดุลพินิจของศาล

3. เพื่อเสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข มาตรา 108 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และพัฒนากระบวนการใช้ดุลพินิจของศาลไทยให้มีความโปร่งใส เป็นมาตรฐาน และสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนตามแนวทางสากล

สมมติฐานการวิจัย

1. การใช้ดุลพินิจของศาลไทย ในการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวจำเลยในคดีอาญายังขาดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน และไม่มีระบบข้อมูลเชิงประเมินรองรับ จึงมีแนวโน้มส่งผลให้ผลการพิจารณาแตกต่างกันในแต่ละกรณี ซึ่งอาจก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

2. ระบบกฎหมายของญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา มีการกำหนดโครงสร้างและหลักเกณฑ์ในการใช้ดุลพินิจของศาลอย่างชัดเจน โดยมีการนำกระบวนการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) และกลไกตรวจสอบจากหน่วยงานอิสระเข้ามาใช้ ทำให้การปล่อยชั่วคราวมีความโปร่งใส เป็นธรรม และลดอคติส่วนบุคคลของผู้พิจารณาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. หากประเทศไทยนำแนวทางการสืบเสาะพฤติการณ์และการประเมินความเสี่ยงเชิงโครงสร้าง มาปรับใช้ในการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราว จะช่วยให้การใช้ดุลพินิจของศาลตั้งอยู่บนฐานข้อมูลและข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์มากกว่าความเห็นส่วนบุคคล อันจะนำไปสู่การยกระดับมาตรฐานความเป็นธรรมและความโปร่งใสในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างยั่งยืน

การทบทวนวรรรกรรม

การศึกษานี้อาศัยเอกสารทางวิชาการ กฎหมาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างกรอบแนวคิดทางทฤษฎีเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวและการใช้ดุลพินิจของศาลในคดีอาญา ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มหลัก ดังนี้

1. งานศึกษาที่เกี่ยวกับหลักการปล่อยชั่วคราวในระบบกฎหมายไทย

คณิต ณ นคร (2546) ได้อธิบายว่า การปล่อยชั่วคราวในคดีอาญาเป็นกลไกสำคัญที่คุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยตามหลัก “สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์” โดยอยู่ภายใต้ดุลพินิจของศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 ซึ่งให้อำนาจศาลพิจารณาตามพฤติการณ์แห่งคดี ความหนักเบาแห่งข้อหาและความน่าเชื่อถือของผู้ร้อง

วิษณุ เครืองาม (2520) ได้อธิบายแนวคิดเรื่อง “ดุลพินิจของศาล” ว่าเป็นอำนาจในการตัดสินใจภายใต้ขอบเขตกฎหมาย เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในแต่ละกรณี แต่หากปราศจากหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน ก็อาจนำไปสู่ความไม่แน่นอนและความเหลื่อมล้ำในทางปฏิบัติ

พนัส ทัศนียานนท์ (2552) ศึกษาเรื่อง “สิทธิในการประกันตัวของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา” โดยเสนอว่า การจำกัดเสรีภาพของบุคคลก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุดควรใช้เท่าที่จำเป็น เพื่อไม่ให้ขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน

ขณะที่ วรชาติ เกลี้ยงแก้ว (2558) เสนอแนวทางใหม่ในการใช้ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์กำกับตัวผู้ถูกปล่อยชั่วคราว เพื่อสร้างสมดุลระหว่างการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลกับความปลอดภัยของสังคม ซึ่งเป็นแนวทางที่สะท้อนการปรับตัวของระบบกฎหมายไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

จากงานศึกษาข้างต้น สะท้อนว่าการปล่อยชั่วคราวในประเทศไทยยังคงพึ่งพาดุลพินิจของศาลเป็นหลัก โดยขาดระบบการประเมินหรือข้อมูลเชิงโครงสร้างมารองรับ ทำให้ผลของการพิจารณาแตกต่างกันในแต่ละคดี

2. งานวิจัยเปรียบเทียบระบบการปล่อยชั่วคราวของต่างประเทศ

รัตนา ธมรัตน์ (2543) ศึกษาเปรียบเทียบระบบการประกันตัวระหว่างประเทศไทยกับญี่ปุ่น พบว่า ญี่ปุ่นมีกระบวนการปล่อยชั่วคราวเฉพาะในชั้นศาล และให้ความสำคัญต่อความปลอดภัยของพยานและหลักฐานเป็นหลัก ทำให้การให้ประกันมีข้อจำกัดมากกว่าประเทศไทย

ธง ลีพึ่งธรรม (2522) ศึกษาทฤษฎีและพัฒนาการของระบบการประกันตัวในอังกฤษและสหรัฐอเมริกา พบว่า ระบบอเมริกันได้พัฒนาแนวคิด “การประเมินความเสี่ยง” (Risk Assessment) เพื่อกำหนดเงื่อนไขในการปล่อยชั่วคราว โดยลดการพึ่งพาทรัพย์สินเป็นหลักประกัน

ขณะที่ ประยงค์ นบนอบ (2558) วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายในการปล่อยชั่วคราวในประเทศไทย และเสนอให้ศาลใช้ข้อมูลทางสังคมของจำเลย เช่น ความผูกพันกับครอบครัวหรือพฤติกรรมทางอาชีพ มาประกอบการพิจารณา ซึ่งคล้ายกับแนวทางของสหรัฐอเมริกา

ในส่วนของกฎหมายสหรัฐอเมริกา Bail Reform Act of 1984 ได้กำหนดให้ศาลใช้ดุลพินิจบนหลักเกณฑ์ที่มีโครงสร้าง โดยพิจารณาจากพฤติการณ์แห่งคดี ลักษณะข้อหา ความร้ายแรงของอาชญากรรม และประวัติทางสังคมของจำเลย อีกทั้งยังมีหน่วยงาน Pretrial Services ทำหน้าที่จัดทำรายงานประเมินความเสี่ยงก่อนการปล่อยชั่วคราว ซึ่งช่วยลดอคติของผู้พิพากษาและเพิ่มความโปร่งใสในกระบวนการยุติธรรม

3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลพินิจของศาล

แนวคิด ดุลพินิจของศาล (Judicial Discretion Theory) ตามที่ Hart (1958) อธิบายไว้ คืออำนาจของผู้พิพากษาในการตัดสินใจภายใน “ช่องว่างของกฎหมาย” (Open Texture of Law) ซึ่งต้องตั้งอยู่บนเหตุผลและหลักความยุติธรรมเฉพาะกรณี ไม่ใช่การตัดสินตามอคติส่วนบุคคล

ขณะที่ Ronald Dworkin (1977) ได้เสนอทฤษฎี “Law as Integrity” ซึ่งมองว่าการใช้ดุลพินิจของศาลต้องสอดคล้องกับหลักศีลธรรมทางกฎหมาย (Legal Morality) และค่านิยมของสังคม เพื่อสร้างความชอบธรรมและความต่อเนื่องทางนิติศาสตร์

เมื่อเชื่อมโยงกับประเด็นการปล่อยชั่วคราว จะเห็นได้ว่าการใช้ดุลพินิจของศาลควรตั้งอยู่บนแนวคิดเรื่อง “ความรับผิดชอบเชิงเหตุผล” (Reasoned Accountability) กล่าวคือการตัดสินใจของศาลต้องมีเหตุผลที่ตรวจสอบได้ และตั้งอยู่บนหลักเกณฑ์ที่เป็นระบบ มิใช่การใช้ดุลพินิจโดยพลการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้ระเบียบวิธีการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) เป็นหลักเพื่อศึกษาหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย แนวคิดทางทฤษฎี และการใช้ดุลพินิจของศาลในการปล่อยชั่วคราวจำเลยในคดีอาญา รวมถึงเปรียบเทียบกับระบบกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา การการวิจัยอาศัยข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งได้จากการรวบรวมเอกสารทางวิชาการและแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือ ตำรา และบทความทางวิชาการด้านกฎหมายอาญาและกระบวนวิธีพิจารณาความอาญา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และรายงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยชั่วคราวและการใช้ดุลพินิจของศาล เป็นต้น ประกอบด้วยการวิเคราะห์ตัวบทกฎหมายไทย ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยชั่วคราวจำเลย ตลอดจนกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กฎหมายญี่ปุ่น (ระบบ *Hoshaku*) และกฎหมายสหรัฐอเมริกา (Bail Reform Act of 1984) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ฐานข้อมูลกฎหมาย เว็บไซต์หน่วยงานรัฐ และบทความวิชาการออนไลน์ที่เกี่ยวข้อง และนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Content Analysis) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสังเคราะห์ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับ หลักเกณฑ์และแนวทางการใช้ดุลพินิจของศาลไทยในการปล่อยชั่วคราว การเปรียบเทียบโครงสร้างทางกฎหมายและกลไกการปล่อยชั่วคราวในต่างประเทศ และวิเคราะห์ข้อจำกัดของระบบไทย และแนวทางการปรับปรุงมาตรา 108 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้มีความโปร่งใส เป็นธรรม และสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนสากล

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยในครั้งนี้จัดเรียงตามวัตถุประสงค์การวิจัยทั้งสามข้อ เพื่อให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างกรอบแนวคิดกับผลการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ดังนี้

1) ผลการศึกษาหลักเกณฑ์และการใช้ดุลพินิจของศาลไทยในการปล่อยชั่วคราวจำเลยในคดีอาญา

ผลการศึกษาพบว่า การปล่อยชั่วคราวในระบบกฎหมายไทยเป็นสิทธิที่ผู้ต้องหาและจำเลยสามารถร้องขอต่อศาลได้ตาม มาตรา 108 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ซึ่งให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจพิจารณาตามพฤติการณ์แห่งคดี ความหนักเบาแห่งข้อหา พฤติการณ์ของผู้ร้อง และเหตุอันควรเชื่อว่าจำเลยจะไม่หลบหนีหรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน

อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์คำพิพากษาและเอกสารทางวิชาการ พบว่า การใช้ดุลพินิจของศาลไทยยังคงขาดหลักเกณฑ์เชิงโครงสร้างและเครื่องมือประเมินความเสี่ยงที่ชัดเจน ทำให้ผลการพิจารณาคำร้องปล่อยชั่วคราวในแต่ละกรณีมีความแตกต่างกันไปตามดุลพินิจของผู้พิพากษา ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาความไม่เสมอภาคและการขาดความโปร่งใสในการตัดสินใจ นอกจากนี้ ยังไม่มีกลไกตรวจสอบหรือรายงานผลการใช้ดุลพินิจอย่างเป็นระบบ

2) ผลการเปรียบเทียบหลักการปล่อยชั่วคราวในระบบกฎหมายของญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา

ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ทั้งญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกามีการกำหนด กรอบการใช้ดุลพินิจของศาลที่ชัดเจนและมีโครงสร้างทางกฎหมายรองรับ

ในประเทศญี่ปุ่น กระบวนการปล่อยชั่วคราวเรียกว่า “Hoshaku” ซึ่งจะดำเนินการในชั้นศาลเท่านั้น โดยศาลจะพิจารณาจากเหตุผลเฉพาะ เช่น ความจำเป็นทางสุขภาพ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว หรือการรับประกันของบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ อีกทั้งให้อัยการมีอำนาจคัดค้านคำร้องได้ ซึ่งช่วยสร้างความรอบคอบในการตัดสินใจ

ในประเทศสหรัฐอเมริกา การปล่อยชั่วคราวอยู่ภายใต้ Bail Reform Act of 1984 ซึ่งมีกลไกสำคัญคือการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) โดยหน่วยงาน Pretrial Services จัดทำรายงานเสนอศาลเพื่อใช้ประกอบการพิจารณา ศาลจะพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความร้ายแรงของคดี ประวัติอาชญากรรม ความสัมพันธ์กับชุมชน และความน่าจะเป็นในการปรากฏตัวต่อศาล ทำให้การใช้ดุลพินิจตั้งอยู่บนข้อมูลเชิงประจักษ์และตรวจสอบได้

ผลการเปรียบเทียบดังกล่าวชี้ว่า ทั้งสองประเทศมีระบบการประเมินที่เป็นรูปธรรมมากกว่าประเทศไทย และมีแนวทางที่ลดอคติส่วนบุคคลของผู้พิพากษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ผลการวิเคราะห์และข้อเสนอแนะแนวทางปรับปรุงมาตรา 108 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

จากผลการศึกษาทั้งสองส่วนข้างต้น พบว่า มาตรา 108 ของประเทศไทยยังขาดหลักเกณฑ์ที่เป็นระบบในการประเมินความเสี่ยงของจำเลยก่อนการปล่อยชั่วคราว และไม่มีการจัดตั้งหน่วยงานหรือกลไกเฉพาะเพื่อสนับสนุนศาลในการตัดสินใจ

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงเสนอแนวทางปรับปรุงดังต่อไปนี้

1. กำหนดหลักเกณฑ์กลางในการพิจารณาปล่อยชั่วคราว โดยอิงปัจจัยเชิงโครงสร้าง เช่น ความร้ายแรงของข้อหา ความสัมพันธ์ในชุมชน และพฤติกรรมทางสังคมของจำเลย

2. จัดตั้งหน่วยงานสนับสนุนการพิจารณา เช่น “ศูนย์ประเมินความเสี่ยงก่อนปล่อยชั่วคราว” เพื่อจัดทำรายงานเสนอศาลอย่างเป็นระบบ

3. ใช้เทคโนโลยีสนับสนุน เช่น ระบบติดตามตัวทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสร้างสมดุลระหว่างสิทธิเสรีภาพของจำเลยกับความปลอดภัยของสังคม

4. พัฒนามาตรฐานการบันทึกและเผยแพร่ข้อมูลการใช้ดุลพินิจของศาล เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้

แนวทางดังกล่าวจะช่วยให้การใช้ดุลพินิจของศาลไทยในการปล่อยชั่วคราวมีความเป็นระบบ โปร่งใส และสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนสากล

กฎหมายไทย

มาตรา 108 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้อำนาจศาลในการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวโดยพิจารณาจากพฤติการณ์แห่งคดี ความหนักเบาแห่งข้อหา ความน่าเชื่อถือของผู้ร้อง หรือหลักประกัน และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นหากอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว อย่างไรก็ตามการใช้ดุลพินิจของศาลยังขาดเครื่องมือสนับสนุน เช่น ระบบการประเมินความเสี่ยงของผู้ต้องหา หรือแนวทางสืบเสาะพฤติการณ์ก่อนตัดสินใจ ซึ่งอาจส่งผลให้การพิจารณาไม่เสมอภาคและไม่โปร่งใสเท่าที่ควร

กฎหมายญี่ปุ่น

ในระบบกฎหมายญี่ปุ่น การปล่อยชั่วคราว (Bail) จะเกิดขึ้นเฉพาะในชั้นพิจารณาคดีเท่านั้น โดยศาลเป็นผู้มีอำนาจอนุญาตตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ค.ศ. 1948 มาตรา 89 ซึ่งกำหนดชัดว่าหากมีเหตุอันควรเชื่อว่าจำเลยจะหลบหนีหรือทำลายพยานหลักฐาน ศาลอาจปฏิเสธการปล่อยชั่วคราวได้ การพิจารณาศาลอิงข้อมูลจากทนายความเห็นของพนักงานอัยการ และการสอบถามบุคคลรับรอง ซึ่งกระบวนการดังกล่าวสร้างดุลยภาพระหว่างสิทธิเสรีภาพของจำเลยกับประโยชน์สาธารณะ อย่างชัดเจน

กฎหมายสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกามีระบบปล่อยชั่วคราวตามกฎหมาย Federal Bail Reform Act of 1966 และแก้ไขเพิ่มเติมปี 1984 ซึ่งกำหนดให้ศาลพิจารณาปัจจัยตามมาตรา 3142 ได้แก่

ความร้ายแรงของข้อหาและประวัติการกระทำผิด พฤติกรรมทางสังคมและความสัมพันธ์กับชุมชน ความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของสังคม นอกจากนี้ ระบบสหรัฐฯ ยังมี Pre-trial Services ซึ่งทำหน้าที่ประเมินความเสี่ยงของจำเลยอย่างเป็นระบบก่อนศาลใช้ดุลพินิจ ทำให้การพิจารณามีความโปร่งใส ลดอคติส่วนบุคคลของผู้พิพากษา และสร้างความมั่นใจต่อความยุติธรรมในกระบวนการยุติธรรม

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การใช้ดุลพินิจของศาลไทยในการปล่อยชั่วคราวจำเลยยังคงพึ่งพาเกณฑ์กฎหมายในเชิงหลักการทั่วไป ได้แก่ ความหนักเบาแห่งข้อหา ความเสี่ยงหลบหนี ความน่าเชื่อถือของผู้ร้อง และความเพียงพอของหลักประกัน แต่ยังขาดกลไกสนับสนุนเชิงโครงสร้าง เช่น ระบบการสืบเสาะพฤติการณ์มาตรฐานหรือเครื่องมือประเมินความเสี่ยงก่อนปล่อยชั่วคราว (Structured Pre-Bail Risk Assessment) ทั้งนี้เป็นเพราะบทบัญญัติของ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 ให้อำนาจศาลอย่างกว้างโดยมิได้กำหนดตัวชี้วัดที่เป็นกรอบมาตรฐานเดียวกัน ส่งผลให้การวินิจฉัยอาจแตกต่างกันตามภูมิหลัง ประสบการณ์ และมุมมองเฉพาะตัวของผู้พิพากษา ซึ่งแม้จะช่วยให้ศาลสามารถคำนึงถึงความยุติธรรมรายคดี แต่ก็สร้างช่องว่างของการใช้ดุลพินิจที่อาจไม่เสมอภาคในเชิงปฏิบัติ

ผลดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีดุลพินิจทางศาลของ H. L. A. Hart ที่อธิบายว่ากฎหมายที่มีลักษณะเปิดกว้าง (open texture) ทำให้ผู้พิพากษาต้องใช้ดุลพินิจภายในช่องว่างของกฎหมาย แต่ในขณะเดียวกันทฤษฎีก็มิได้ปฏิเสธความจำเป็นของกรอบเหตุผลที่ตรวจสอบได้ (reason-guided discretion) ข้อค้นพบยังสอดคล้องกับงานศึกษาของ คณิต ณ นคร ที่ชี้ว่าดุลพินิจตามมาตรา 108 ยึดปัจจัยพื้นฐานของคดีและผู้ร้องเป็นหลัก และยังสอดรับกับงานของ วิษณุ เครืองาม ซึ่งอธิบายว่าแม้ดุลพินิจเป็นเครื่องมือสร้างความยุติธรรมเฉพาะกรณี แต่หากไม่มีเกณฑ์กลางรองรับก็ย่อมก่อให้เกิดความไม่แน่นอนของผลลัพธ์ได้

นอกจากนี้ ข้อค้นพบยังสอดคล้องกับงานของ พนัส ทัศนียานนท์ ที่ตั้งข้อสังเกตว่าระบบไทยยังให้น้ำหนักต่อหลักประกันเชิงทรัพย์สินสูงกว่าการประเมินความเสี่ยงตามพฤติการณ์จริงของจำเลย จึงเสี่ยงต่อความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสิทธิเสรีภาพก่อนคำพิพากษาถึงที่สุด

ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ทั้งระบบกฎหมายญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา มีการกำกับการใช้ดุลพินิจของศาลในการปล่อยชั่วคราวด้วยโครงสร้างและกลไกที่เป็นมาตรฐานมากกว่าไทย โดยในการปล่อยชั่วคราวศาลพิจารณาคำร้องปล่อยชั่วคราวผ่านกระบวนการ Hoshaku ตาม Japanese Code of Criminal Procedure มาตรา 89 ซึ่งอัยการสามารถคัดค้านและตรวจสอบเหตุความเสี่ยงได้อย่างเป็นกิจจะลักษณะ และใน สหรัฐอเมริกา ศาลใช้หลักเกณฑ์ตาม Bail Reform Act of 1984 มาตรา 3142 ควบคู่กับรายงานประเมินความเสี่ยงซึ่งจัดทำโดย Pretrial Services

ทั้งนี้ เป็นเพราะทั้งสองระบบให้ความสำคัญกับ “ฐานเหตุผลที่ตรวจสอบได้” และ “ฐานข้อมูลความเสี่ยงของจำเลย” มากกว่าการประเมินเชิงอัตวิสัย (intuition-based assessment) ซึ่งช่วยลดอคติของผู้พิพากษาและเพิ่มความคาดหมายได้ของคำสั่งศาล

ผลดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิด Law as Integrity ของ Ronald Dworkin ที่เสนอว่าการใช้ดุลพินิจของศาลต้องเป็นเอกภาพกับคุณค่าของระบบกฎหมายโดยรวมและต้องตรวจสอบเหตุผลได้อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธง ลีพึ่งธรรม ที่พบว่า ศาลสหรัฐฯ ได้พัฒนาไปสู่ระบบประเมินความเสี่ยงก่อนปล่อย (risk-based bail) แทนการผูกติดมูลค่าหลักประกันเพียงอย่างเดียว และยังสอดรับผลการศึกษาเปรียบเทียบของรัตนา ธมรัตน์ ที่ชี้ว่าญี่ปุ่นมีระบบตรวจสอบคำร้องอย่างเข้มงวดโดยอาศัยดุลยภาพระหว่างศาล อัยการ และบุคคลรับรอง ซึ่งเป็นโครงสร้างการพิจารณาที่ช่วยจำกัดความเสี่ยงของ arbitrariness ได้อย่างชัดเจน

ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า การยกระดับระบบปล่อยชั่วคราวของไทยควรพัฒนาไปสู่ “การใช้ดุลพินิจโดยมีข้อมูลกำกับ” โดยเพิ่มกระบวนการสืบเสาะก่อนปล่อย (Pre-Bail Inquiry) และการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment Tools) มาเป็นเงื่อนไขประกอบการตัดสินใจของศาล แทนการพึ่งพาหลักประกันเชิงทรัพย์สินเป็นแกนนำเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เป็นเพราะระบบการตัดสินใจที่ถูกสนับสนุนด้วยกลไกสถาบัน (institution-supported decision model) จะช่วยให้ดุลพินิจของศาลตั้งอยู่บน “เหตุผลที่รับผิดชอบได้” (reasoned & accountable discretion) และ “ข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์” (evidence-based facts)

ผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนา judicial accountability ตามที่บรรทัดฐานของ ICCPR มาตรา 9 รับรองให้บุคคลมีสิทธิได้รับการปล่อยโดยมีเงื่อนไขเหมาะสม และยัง

สอดคล้องกับงานของ ประยงค์ นบนอบ ที่เสนอให้ศาลใช้ปัจจัยทางสังคมของจำเลยมาประกอบการให้ประกัน นอกจากนี้ยังสอดรับข้อเสนอด้าน legal technology ของ วรชาติ เกลี้ยงแก้ว ที่สนับสนุนการใช้ระบบ Electronic Monitoring Device เพื่อช่วยสร้างสมดุลระหว่างสิทธิเสรีภาพของจำเลยกับความปลอดภัยของสังคม

ดังนั้น งานวิจัยนี้ยืนยันความสอดคล้องกับทฤษฎีสำคัญในด้าน “ดุลพินิจที่ดีต้องตรวจสอบเหตุผลได้และไม่ใช้โดยพลการ” และยังสอดคล้องกับงานวิจัยเดิมในการชี้ “ปัญหาความเหลื่อมล้ำในระบบประกันของไทยมีอยู่จริง” แต่ได้ต่อยอดองค์ความรู้ที่สำคัญในเชิงโครงสร้าง คือ (1) นิยามว่า ความกว้างของดุลพินิจไม่ใช่ปัญหา แต่ปัญหาคือการขาดมาตรฐานข้อมูลกำกับ (2) เสนอว่าต้องมีระบบประเมินที่ เป็นสถาบันจึงจะแก้ปัญหา inconsistency และ inequality ได้อย่างยั่งยืน และ (3) ขยายมโนทัศน์สู่การพัฒนาเป็น Data-Based Judicial Discretion Framework ซึ่งเป็นทิศทางร่วมสมัยของการปฏิรูปบรรทัดฐานการปล่อยชั่วคราวในหลายประเทศ

ดังนั้น การใช้ดุลพินิจของศาลไทยยังขาดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและไม่มีระบบประเมินรองรับ ขณะที่ญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกามีกระบวนการที่ชัดเจนและเป็นระบบสอดคล้องกับทฤษฎี Law as Integrity ของ Dworkin (1977) ที่ชี้ว่าดุลพินิจของศาลควรสอดคล้องกับหลักคุณค่าของสังคมและเหตุผลทางกฎหมาย เพื่อสร้างความชอบธรรมในการตัดสิน การนำแนวทาง Pre-trial Risk Assessment และ Pre-Bail Inquiry Report มาใช้ในไทย จะช่วยยกระดับความเป็นธรรมและความโปร่งใสของกระบวนการยุติธรรม

องค์ความรู้ใหม่

1. แนวคิดการประเมินความเสี่ยงเชิงโครงสร้าง (Structured Risk Assessment) สำหรับการปล่อยชั่วคราวในคดีอาญา งานวิจัยนี้ เสนอให้ประเทศไทยนำแนวทาง “การประเมินความเสี่ยงก่อนการพิจารณา (Pre-trial Risk Assessment)” มาใช้ในกระบวนการปล่อยชั่วคราว ซึ่งเป็นแนวคิดใหม่ที่ยังไม่ปรากฏชัดในกฎหมายไทย เพื่อให้ศาลสามารถพิจารณาคำร้องบนพื้นฐานข้อมูลจริง ไม่ใช่เพียงดุลพินิจส่วนบุคคล

2. การพัฒนาแนวทาง “การสืบเสาะพฤติการณ์แห่งคดี” (Pre-Bail Inquiry Report) เสนอให้จัดตั้งกลไกกลางในรูปแบบหน่วยงานหรือคณะทำงานภายใต้สำนักงานศาลยุติธรรม ทำหน้าที่จัดทำรายงานพฤติการณ์ของผู้ต้องหา เช่น ประวัติการหลบหนี ความผูกพันกับชุมชน

หรือประวัติการทำงาน เพื่อสนับสนุนการใช้ดุลพินิจของศาลอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ใหม่ในเชิงนโยบายกฎหมายไทย

3. การขยายขอบเขตของ “ดุลพินิจทางศาล” สู่มิติของความรับผิดชอบเชิงข้อมูล (Data-based Judicial Discretion) งานวิจัยเสนอให้การใช้ดุลพินิจของศาลต้องตั้งอยู่บนข้อมูลเชิงประจักษ์และหลักฐานเชิงสถิติ มากกว่าความเห็นส่วนบุคคล ซึ่งเป็นการยกระดับแนวคิดทางนิติศาสตร์ไทยจาก“ดุลพินิจตามประสบการณ์” สู่ “ดุลพินิจตามหลักฐานและเหตุผล”

4. องค์ความรู้ใหม่ด้านการเปรียบเทียบกฎหมาย (Comparative Legal Insight) จากการเปรียบเทียบกับญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา งานวิจัยได้สังเคราะห์ “แนวทางสามระดับของการปล่อยชั่วคราว” ได้แก่

(1) ระบบจำกัดสิทธิอย่างเข้มงวด (ญี่ปุ่น),

(2) ระบบเสรีแต่มีการประเมินความเสี่ยง (สหรัฐฯ), และ

(3) ระบบดุลพินิจอิสระ (ไทย)

ซึ่งช่วยให้เห็นพัฒนาการเชิงแนวคิดของกฎหมายว่าด้วยการปล่อยชั่วคราวในบริบทสากล และสามารถใช้เป็นฐานข้อมูลเชิงเปรียบเทียบเพื่อการปฏิรูปกฎหมายไทยได้อย่างมีทิศทาง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่าจากการศึกษาพบว่า การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาเป็นมาตรการสำคัญที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมไทย แม้ว่ากฎหมายไทยได้กำหนดหลักการไว้ในมาตรา 108 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่การใช้ดุลพินิจของศาลยังคงขึ้นอยู่กับวิจารณญาณส่วนบุคคลของผู้พิจารณา ขาดเครื่องมือทางกฎหมายและข้อมูลเชิงประจักษ์มารองรับการตัดสินใจ ส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมและความไม่แน่นอนทางกระบวนการยุติธรรม เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ พบว่าญี่ปุ่นมีกระบวนการปล่อยชั่วคราวที่มีข้อจำกัดเข้มงวดในชั้นสอบสวน แต่ศาลพิจารณาอย่างรอบด้านในชั้นพิจารณาคดี ส่วนสหรัฐอเมริกาได้พัฒนากลไกการประเมินความเสี่ยงก่อนการพิจารณาคำร้องปล่อยชั่วคราว (Pre-trial Risk Assessment) ซึ่งเป็นระบบที่สร้างความโปร่งใสและเป็นธรรมมากกว่า ดังนั้น การพัฒนากฎหมายไทยควรมุ่งไปสู่การสร้างมาตรฐานกลางใน

การใช้ดุลพินิจของศาล โดยเพิ่มกระบวนการสืบเสาะพฤติการณ์แห่งคดีและการประเมินความเสี่ยงของจำเลยก่อนการปล่อยชั่วคราว เพื่อให้การตัดสินใจตั้งอยู่บนข้อมูลข้อเท็จจริงมากกว่าความเห็นส่วนตัว ทั้งนี้จะช่วยยกระดับความน่าเชื่อถือของกระบวนการยุติธรรมไทยให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนสากล และลดความเหลื่อมล้ำในระบบการประกันตัวในระยะยาว **ข้อเสนอแนะ** 1. ควรแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 108 วรรคสอง โดยบัญญัติให้ศาลสามารถสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำรายงานสืบเสาะพฤติการณ์และประเมินความเสี่ยงของผู้ต้องหาหรือจำเลยก่อนมีคำสั่งปล่อยชั่วคราว 2. ควรจัดตั้งหน่วย “ศูนย์บริการก่อนการพิจารณาคดี” (Pre-trial Services Center) ภายใต้สำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อทำหน้าที่เก็บข้อมูลพื้นฐานของจำเลย เช่น ประวัติการทำงาน ความสัมพันธ์ทางสังคม หรือประวัติการหลบหนี เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของศาล 3. ควรกำหนดแนวทางปฏิบัติกลาง (Guidelines) สำหรับการใช้ดุลพินิจของศาล เพื่อให้เกิดความเสมอภาคและลดความเหลื่อมล้ำในการปล่อยชั่วคราวระหว่างคดี

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการและทรัพยากรในการดำเนินการศึกษาวิจัยฉบับนี้ รวมถึง คณาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต ที่ได้ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะอันมีคุณค่าในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ สำนักงานศาลยุติธรรม และแหล่งข้อมูลทางกฎหมายทั้งในและต่างประเทศ ที่เอื้อให้สามารถเปรียบเทียบระบบการปล่อยชั่วคราวของไทย ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกาได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความร่วมมือและการสนับสนุนจากทุกฝ่าย ผู้วิจัยขอแสดงความซาบซึ้งมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก หน้า 1-90 (6 เมษายน 2560).

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 30). (2558). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 132 ตอนที่ 127 ก หน้า 1-4 (30 ธันวาคม 2558).

คณิต ณ นคร. (2546). กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.

เกลี้ยงแก้ว, วรชาติ. (2558). การควบคุมผู้กระทำความผิดในชั้นปล่อยชั่วคราวด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์. ใน วิทยานิพนธ์นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น.

ธมรัตน์, รัตนา. (2543). อำนาจรัฐในการควบคุมตัว: การประกันในชั้นสอบสวน เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับญี่ปุ่น. ใน วิทยานิพนธ์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

U.S. Congress. (1984). Bail Reform Act of 1984. 18 U.S.C. §3142(g).

Ministry of Justice, Japan. (1948). Criminal Procedure Code of Japan, Act No. 131 of 1948.